

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«БОБРИНЕЦЬКИЙ АГРАРНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМ.В.ПОРІКА
БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

«Насінництво і селекція»

галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
спеціальність	201 Агрономія
кваліфікація	фаховий молодший бакалавр з агрономії
відділення	Виробництво і переробка продукції рослинництва

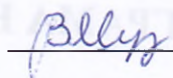
2024-2025 навчальний рік

Робоча програма навчальної практики «Насінництво і селекція» для здобувачів фахової передвищої освіти за спеціальністю 201 Агронімія кваліфікації «фаховий молодший бакалавр з агрономії». -Бобринець: ВСП «Бобринецький АФК ім. В. Порики БНАУ», 2024. - 11 с.

Укладач В.І. Андреев. - викладач агрономічних дисциплін, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії.

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії 201 Агронімія
Протокол № 2 від 06.09.2024

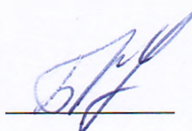
Голова циклової комісії

Вікторія МУЗИКА

Схвалено методичною радою ВСП «Бобринецький АФК ім. В. Порики БНАУ»
Протокол № 1 від 10.09.2024

Голова методичної ради

Тетяна БОНДАРЄВСЬКА

Андреев В.І., 2024 рік

ЗМІСТ

1.	ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ	4
2.	МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ «НАСІННИЦТВО І СЕЛЕКЦІЯ»	5
3.	ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ	6
4.	ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ПРАКТИКИ	6
5.	ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ «НАСІННИЦТВО І СЕЛЕКЦІЯ»	7
6.	СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ	8
7.	ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ	8
7.1.	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	8
7.2.	САМОСТІЙНА РОБОТА	9
8.	МЕТОДИ НАВЧАННЯ	9
9.	ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	9
10.	ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ	9
11.	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ	10
12.	ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ	10
13.	РЕКОМЕНДОВНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	11

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ПАРКТИКИ

Згідно з навчальним планом на 2024-2025 навчальний рік, на навчальну практику «Насінництво і селекція» для денної форми навчання виділено всього 45 академічних годин (1,5 кредити ECTS), у т.ч. аудиторних - 24 години практичні заняття, самостійна робота студентів - 21 година.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 1	Галузь знань 20 Аграрні науки і продовольство	Нормативна
Загальна кількість годин – 45	Спеціальність (професійне спрямування): 201 Агрономія	Рік підготовки:
		4-й
		Семестр
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 24 години самостійна робота – 25 годин	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Практичні
		24 години
		Самостійна робота
		21 година
		Вид контролю: диференційований залік

2.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Мета практики: ознайомлення здобувачів освіти з організацією системи насінництва в господарстві; проведенням сортового, насінневого контролю, технологією вирощування насінневих посівів.

Завданням практики є: формування у здобувачів освіти умінь та навичок вирішення практичних питань пов'язаних із їх майбутньою діяльністю на виробництві, прищеплення їм навичок із виконання найпростіших робіт загального характеру, вміння спілкуватися в трудовому колективі господарства, повага до обраної спеціальності, залучення до виробничої діяльності.

Студенти виконують індивідуальні завдання і захищають звіт.

У результаті проходження практики здобувачі освіти повинні **знати:**

- Методику проведення масового, індивідуального та клонового доборів.
- Методику проведення видових і сортових прополювань.
- Методику проведення відбору середнього зразка.
- Методику контролю за посівними якістьми насіння.
- Методику проведення польового інспектування (апробації).
- Особливості післязбиральної обробки насіння.

У результаті проходження практики здобувачі освіти повинні **вміти:**

- Проводити масовий, індивідуальний та клонів добори.
- Проводити видове прополювання посівів.
- Проводити сортове прополювання посівів.
- Вміти проводити польове інспектування (апробацію) сортових посівів зернових культур.
- Відбирати та формувати середню пробу з партій насінневого матеріалу.
- Складати документи на сортове насіння та сортові посіви.
- Проводити післязбиральну обробку насіння сільськогосподарських культур та закладати його на зберігання.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Обов'язкова навчальна практика «Насінництво і селекція» базується на знаннях таких дисциплін, а саме “Ботаніка”, “Фізіологія рослин”, “Генетика”, “Цитологія”, “Екологія”, “Технологія переробки і зберігання сільськогосподарської продукції”, “Технологія виробництва продукції рослинництва”, “Захист рослин”, “Плодоовочівництво”.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ПРАКТИКИ

Символ результатів навчання за спеціальністю Агронімія відповідно до освітньо-професійної програми	Результати навчання з практики
ПРН 8	Здатність демонструвати базові знання по морфології, біології та систематиці біологічних об'єктів, розуміння фізіологічних процесів у
ПРН 9	Демонструвати базові знання про способи розмноження біологічних об'єктів, сучасні досягнення генетики, біотехнології та генної інженерії.
ПРН 17	Знання методів селекції та схем селекційного процесу при організації виробництва насінневого матеріалу та вміння оформляти відповідну

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ «НАСІННИЦТВО І СЕЛЕКЦІЯ»

1. Проведення селекційного добору сільськогосподарських культур

Ознайомлення з методикою проведення індивідуального, масового і клонового доборів. Відбір сільськогосподарських культур за морфологічними і господарськими ознаками.

2. Прополювання насінневих посівів

Проведення видового і сортового прополювання насінневих посівів сільськогосподарських культур.

3. Сортовий контроль посівів

Ознайомлення з методикою проведення сортового контролю. Апробація. Розрахунок сортової чистоти, засміченості бур'янами, культурними рослинами та зараження хворобами. Оформлення документації.

4. Насінневий контроль. Післязбиральна обробка і зберігання насіння

Контроль за посівними якістьми насіння. Відбір середнього зразка для відправлення в Державну насінневу інспекцію. Документація на сортове насіння.

Ознайомлення з післязбиральною обробкою насіннєвого матеріалу, способами зберігання, вимогами до зерносховищ.

5. Вивчення кращого досвіду

Екскурсія в наукові селекційні заклади. Ознайомлення з районованими і перспективними сортами сільськогосподарських культур.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

№ п/п	Структура навчальної практики	Обсяг годин		
		за робочою програмою		
		всього	практичні заняття	самостійні заняття
1	2	3	4	5
1	Проведення селекційного добору сільськогосподарських культур	10	6	5
2	Прополювання насінневих посівів	10	6	5
3	Сортовий контроль посівів	8	4	5
4	Насінневий контроль. Післязбиральна обробка і зберігання насіння	8	4	5
5	Вивчення кращого досвіду	9	4	1
	Всього	45	24	21

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

7.1. ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

№ заняття	Тема і зміст практики	Кількість годин
1.	Проведення селекційного добору сільськогосподарських культур. Ознайомлення з методикою проведення індивідуального, масового і клонового доборів	6
2.	Прополювання насінневих посівів. Проведення видового і сортового прополювання насінневих посівів сільськогосподарських культур.	6
3.	Сортовий контроль посівів. Ознайомлення з методикою проведення сортового контролю. Оформлення документації.	4
4.	Контроль за посівними якістьми насіння. Відбір середнього зразка для відправлення в Державну насінневу інспекцію. Документація на сортове насіння. Ознайомлення з післязбиральною обробкою насінневого матеріалу, способами зберігання, вимогами до зерноховищ.	4
5.	Експерсія в наукові селекційні заклади. Ознайомлення з районованими і перспективними сортами сільськогосподарських культур.	4
Всього		24

7.2. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ заняття	Тема і зміст практики	Кількість годин
1.	Клоновий добір. Оформлення звіту	5
2.	Методика проведення прополювань. Оформлення звіту	5
3.	Насіннєвий контроль. Оформлення звіту	5
4.	Післязбиральна обробка насіннєвого матеріалу. Оформлення звіту	5
5.	Ознайомлення з районованими і перспективними сортами сільськогосподарських культур. Оформлення звіту	1
Всього		25

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час проведення практики «Насінництво і селекція» у навчальному процесі застосовуються такі методи навчання: розповідь, пояснення, демонстрація, метод проекту, самостійне виконання практичних завдань.

Під час виконання практичних завдань застосовується, роздатковий матеріал, малюнки і табличний матеріал, законодавчі акти. На аудиторних заняттях студенти, використовуючи методичні вказівки виконують розрахункові роботи.

Також використовується виконання індивідуальних та групових завдань.

9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

У процесі виконання практики «Насінництво і селекція» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- індивідуальне опитування, фронтальне опитування;
- підсумкове тестування з кожного розділу практики;
- диференційований залік.

У період практик студент має вести звіт-щоденник, записуючи до нього виконання практичних робіт, здобуті знання та навички.

Підсумковий контроль знань студентів відбувається на іспиті у формі тестування, усної відповіді та виконання розрахунків.

Усі форми контролю включено до 4 бальної шкали оцінки.

10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані вправи, розрахункові роботи, активність під час дискусій.

Під час підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з практики є комп'ютерні тести та захист технічного звіту.

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів фахової передвищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою.

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують здобувачі освіти, які виявили всебічні, систематичні і глибокі знання навчального матеріалу, вміння вільно виконувати будь – які завдання, передбачені програмою, ознайомлені з основною і додатковою літературою, що рекомендована програмою.
«Добре»	Отримують здобувачі освіти, які засвідчили систематичний характер знань навчально - програмового матеріалу, успішно виконують передбачені програмою завдання, засвоїли основну літературу, рекомендовану програмою.
«Задовільно»	Отримують здобувачі освіти, які виявили знання основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання, які справляються з виконанням завдань, передбачених програмою, ознайомлені з основною літературою, рекомендованою програмою але допустили помилки у відповіді на екзамені.
«Незадовільно»	Отримують здобувачі освіти, які виявили прогалини у знаннях, припустилися принципових помилок у виконанні передбачених програмою завдань, неспроможних продовжувати навчання у закладі освіти.

9. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint.
2. Інформаційні стенди, малюнки, таблиці.
3. Нормативно-технічна документація.
4. Демонстраційні зразки с.-г. машин і знарядь.

Технічні засоби:

1. Ноутбук.
2. Мультимедіапроектори в навчальних аудиторіях.
3. Комп'ютерний клас для проведення модульного та підсумкового тестового контролю знань студентів.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Про насіння і садивний матеріал : Закон України від 02.10.2012 із змінами та доповненнями.
2. Про охорону прав на сорти рослин : Закон України від 29.11.2006 р. № 311Б – XII.
3. Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні, 2019.
4. Донець М.М. Насінництво з основами селекції : методичні рекомендації та навчальні завдання. – НМЦ, 2003.
5. Донець М.М. Насінництво з основами селекції : навч. посіб. – Київ, 2007.
6. ДСТУ 4138 – 2002 “Насіння сільськогосподарських культур. Методи визначення якості”.
7. Інструкція з апробації посівів зернових, зернобобових, круп’яних, олійних, прядивних культур, багаторічних і однорічних кормових трав, затверджена науково-технічною радою Міністерства аграрної політики України 26.05.2010.
8. Молоцький М.Я., Васильківський С.П., Князюк В.І., Власенко В.А. Селекція і насінництво сільськогосподарських рослин. – Київ : Вища освіта, 2006.

Додаткова

1. Зозуля О.Л., Мамалига В.С. Селекція і насінництво польових культур. – Київ : Урожай, 1993.
2. Макрушин М.М., Созінов О.О. та ін. Генетика сільськогосподарських рослин. – Київ : Урожай, 1996.
3. Молоцький М.Я., Васильківський С.П., Князюк В.І. Селекція і насінництво польових культур : практикум. – Київ : Вища школа, 1995.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство освіти і науки України <http://www.mon.gov.ua/ua/>
2. Міністерство аграрної політики та продовольства України <http://minagro.gov.ua/>
3. Державний реєстр сортів рослин України www.sops.gov.ua/